

**M.G.DAVLETSHINNING 100
YILLIGIGA BAG'ISHLANGAN
ILMIY-AMALIY ANJUMAN
MATERIALLARI**

*Yosh avlodning psixologik salomatligi-davlat
siyosatining ustuvor vazifasi*

13.11.2023

Psixologiya o'quv-ilmiy markazi

“Yosh avlodning psixologik salomatligi – davlat siyosatining ustuvor vazifasi ” mavzusida ilmiy – amaliy konferensiya materiallari. –10,8 b.t Toshkent: 2023y

Ma’sul muharrir: Psixologiya fanlari doktori, professor Z.T Nishanova

Tahrir hay’ati: Psixologiya fanlari doktori, professor G.N.Kamilova

Psixologiya fanlari doktori, professor Z.T.Nishanova

Psixologiya fanlari doktori, professor v.b. U.D.Abdullayeva

“Shaxs va shaxslararo munosabatlar psixologiyasi” laboratoriyasi mudiri dotsent G.Berdiev

“Psixologik xizmat va targ‘ibot bo‘limi psixolog mutahassisi G'.Tursunboyev

“Psixologik xizmat va targ‘ibot bo‘limi psixolog mutahassisi V.Ahrorova

Sahifalovchi:“Psixologik xizmat va targ‘ibot bo‘limi psixolog mutahassisi G'.Tursunboyev.

To‘plamda keltirilgan maqolalarning mazmuni va keltirilgan statistik ma’lumotlarga mualliflar mas’ul.

Nizomiy nomidagi Toshkent davlat pedagogika universiteti “Psixologiya o’quv – ilmiy markazi” Ilmiy Kengashining 2023 yil 2 noyabrda bo‘lib o‘tgan yigilishida muhokama qilingan va nashrga tavsiya etilgan.

КИРИШ

Республикамызда сўнги йилларда халқимизнинг ўз юрти, тили, маданияти, кадриятлари, буюк аждодлари тарихини билишга, ўзлигини англашга қизиқиши тобора ортиб бормоқда. Ўзликни англаш тарихни билишдан, ота-боболаримиз, устозларимиз Ватан равнақи, илм-фан тараққиёти учун амалга оширган ишларини ўрганишдан бошланади. Ўзбекистон Республикасининг биринчи Президенти И.А.Каримов “Тарихий хотирасиз келажак йўқ” асарида, бу ҳақда тўхталиб, қуйидаги фикрларни билдирган: “...мустақил фикрга эга бўлган, керак бўлса, энг юқори лавозим эгасига ёқмайдиган тўғри гапни дадил айта оладиган, ...адолатни ҳамма нарсадан устун билган, ватанпарвар одам шундай бўлади. Ана шундай одамлар ҳаёти бизга ибрат мактаби бўлмоғи лозим. Тарихий воқеаларни, шахслар фаолиятини изоҳлаш йўли билан одамларни асл ҳақиқатдан огоҳ этишимиз керак. Чунки, биз шакллантираётган жамиятимиз мафкураси ҳам тарих булоқларидан озикланади”¹. Шундай шахслардан бири, психологлар илмий жамоатчиликда ўзининг алоҳида салобатли ўрнига эга олим Муҳаммад Габдулгалимович Давлетшин бўлиб, у Ўзбекистон психология фани тараққиётига улкан ҳисса қўшган буюк олимдир.

М.Г.Давлетшиннинг 100 йиллик юбилейларига бағишланган анжуманнинг биринчи шўъбасида устоз ҳақида замондошлар ва шогирдларнинг хотиралари битилганки, бу хотиралар бўлғуси психологларга Ўзбекистон психология фанининг тамал тошини қўйган олим ҳақида илмий билим, тасаввурларини кенгайтиради деган умиддаман.

Шунингдек, кейинги шўъбаларда анжуманнинг асосий мавзуси ҳисобланмиш ёш авлоднинг психологик саломатлиги ҳақида республикамыз олимлари, докторантлар, мустақил изланувчиларнинг илмий тадқиқотлари акс этган маърузалар баён этилган.

Анжуман ташкилотчилари бўлмиш “Психология” ўқув илмий маркази жамоасига, унинг раҳбари психология фанлари доктори, профессор Нодира Ғайратовна Камиловага ўз номидан чуқур миннатдорчилик билдираман. Устозларга кўрсатилган эҳтиром, уларнинг шогирдларидан қайтсин!!!

*Низомий номидаги Тошкент давлат педагогика университети
"Амалий психология" кафедраси профессори, психология фанлари
доктори Нишанова Замира Таскаревна*

¹Каримов И.А. Тарихий хотирасиз келажак йўқ. – Т.: “Шарк”, 1998. – Б.27-28.

Aniq bir harbiy xizmatchining muvaffaqiyatli moslashuvi uchun, uni atrofdagilarning munosabati ham ahamiyatlidir. Atrofdagilarning ijobiy munosabati moslashuvga yordam beradi, salbiy munosabati esa, aksincha, **moslashuv** jarayonini qiyinlashtiradi. Atrofdagilar tomonidan o'zini ahamiyatligini his qilishning qo'llab-quvvatlanishi faollikni oshiradi va ba'zi bir salbiy xarakteristikalarini yopib ketadi (masalan, emotsional-irodaviy o'zgaruvchanlik, o'z-o'zini baholashning oshishiga ta'sir qiladi va shunga o'xshash), bu esa yangi sharoitga muvaffaqiyatli moslashish imkoniyatini beradi, bunday ma'lumotning yo'qligi yoki o'zini kerak emasdek his qilish moslashuv jarayonini qiyinlashtiradi, salbiy xarakteristikalar, shuningdek, asab-psixik beqarorlik namoyon bo'lishini kuchaytiradi. Shaxs moslashuvi potentsiali konsepsiyasi doirasida ijtimoiylashuv masalasining ikki jihati ko'rib chiqiladi: ma'naviy-axloqiy me'yorlarni adekvat idrok qilish va bevosita ijtimoiy muhit talablariga bo'lgan munosabat. Mehnat, harbiy, ijodiy va boshqa jamoalarning ko'pchiligi ijobiy tashkil etilganligini izohlab o'tish mumkin, ya'ni ular umuminsoniy axloq prinsiplari, umumiy qabul qilingan xulq-atvor asosida tashkil topadilar. Shuning uchun harbiy-kasbiy faoliyat sharoitlariga muvaffaqiyatli moslashish uchun umumiy qabul qilingan ijtimoiy me'yorlarga bo'lgan munosabatning xarakteri o'ta muhim. Shunday qilib, shaxsning moslashuv qobiliyatlari kasbiy faoliyat muvaffaqiyati uchun katta ahamiyatga ega. Aynan ular har xil odamlarning turli funksional holatlarga ega bo'lishi omilini shart qilib qo'yadi.

Adabiyotlar ro'yxati

1. Ғозиев Э.Ғ. Умумий психология.-Т.: “Университет”, 2002.
2. Асмолов А.Ғ. Психология личности. –М.: МГУ, 1990.
3. Военная психология. Учебник. / А.Ғ. Маклаков. - Санк- Петербург: Питер, 2005. - 464 б.
4. Леонтьев А.Н. Деятельность. Сознание. Личность. –М. : “Политиздат”, 1975.

ШАХС ҲАВОТИРЛАНИШИНИ МУВОФИҚЛАШТИРИШНИНГ ПСИХОЛОГИК ИМКОНИЯТЛАРИ

*Нормуминова Дилафрўз Эркиновна
Термиз давлат университети ўқитувчиси*

Хавотирланиш психик ҳолат сифатида – шахснинг нисбатан кам сабабларга кўра кўпинча кучли хавотирга мойиллигини ифодаловчи индивидуал психологик хусусиятдир. Хавотирланиш бир томондан шахс тузилмаси, иккинчи томондан, нерв жараёнларининг кучсизлиги билан боғлиқ темперамент хусусияти, учинчидан бир вақтда унисси ҳамда бунисидан иборат хусусият деб қаралади.

Хавотирланиш – инсоннинг фундаментал эмоциялари категориясига киради. Хавотирланиш кишида хавф солаётган стимулга нисбатан жавоб

реакцияси сифатида юзага келади деб тасаввур этиш мумкин. Хавфни тушуниш, уни англаш ҳаётий тажриба ва шахслараро муносабат жараёнида шаклланиб боради. Лекин айрим кишилар учун баъзи индефферент қўзғатувчилар аста-секин хавфли таъсирлар характерига эга бўла боради. Шахсдаги хавотирлилик ҳолатлари орқали инсонда турли хиссий кечинмалар намоён бўлиши мумкин ҳамда бу ҳолат шахс камолотига таъсир этиши мумкин. Бу борадаги ғоялар шарқ алломалари томонидан ҳам илгари сурилган бўлиб, шахснинг ҳис-кечинмалари, хавотирланиш каби туйғуларнинг намоён бўлиш ҳолатлари ҳақидаги фикрларини ўз асарларида баён этганлар.

Шарқ алломалари асарларида шахс шаклланиши масаласи долзарб масалалардан бири ҳисобланади. Шахснинг шаклланиши жараёнида рўй берадиган психик-жисмоний ўзгаришлар муҳим аҳамиятга эгаллиги билан ажралиб туриши борасида қатор фикрлар илгари сурилади. Жумладан, Шарқнинг қомусий олимларидан Абу Райҳон Беруний инсондаги ахлоқий сифатларнинг таркиб топишида улардаги хавотирланиш ҳолатларини муҳим санайди [7].

Абу Али ибн Сино эса ўзининг кенг доирадаги психоневрологик амалиётида объектив кузатиш методига жуда катта эътибор беради. Шунга кўра турли эмоциялар организмда, юракда, қон томирларида, нафас олиш органларида ҳар хил ўзгаришларни келтириб чиқариши, нерв изтироблари, кечинмалар, кўрқув ва хавотирланиш организмнинг мадорсизланиш ҳолатига олиб келиши мумкинлигини исботлайди. Ибн Сино физиологик ҳодисалар билан руҳий ҳодисалар ўртасидаги боғланиш борлигини аниқлашга муваффақ бўлди. У руҳий касалликлар жисмоний бетоблик натижаси, деб ҳисоблайди. Ибн Сино ўз фаолияти давомида марказий нерв системасининг етакчилик ролига катта аҳамият бериб, асаб бузилиши (кўрқув ва хавотирланиш, асабийлик, изтиробланиш) бутун организмнинг дармонсизланиши ва сусайишига олиб келади, деб кўрсатган эди. Юқоридаги фикрлардан кўринадики, шарқ алломалари томонидан илгари сурилган ғояларда шахс хавотирлиги ҳолатларига ҳам алоҳида аҳамият берилган.

Бугун инсоният ҳаётида глобал ўзгаришлар рўй бераётган даврда, шароитлар, вазиятлар, объектлар инсонларни чўчитиши ёки хавотирга солиши табиий ҳолдир. Бошқа фундаментал хиссиётлардан кўра хавотирланишни илмий ўрганишнинг заруратини шу билан изоҳлаш мумкин. Психологияда хавотирланишни ўрганишга қаратилган тадқиқотлар ушбу хиссиётни янада кенгроқ тушуниш имконини беради. Шахс хавотирланишини коррекциялаш зарурати шундан иборатки, турли ёшдаги, жинсдаги кишиларда кучли хавотирланиш хусусиятлари кузатилади ва бу ўз навбатида инсонни психик жиҳатдан зўриқишига олиб келади. Шахснинг юқори хавотирланишига хос хусусиятларини коррекциялаб бориш орқали турли салбий оқибатларнинг олди олинади. Когнитив терапия (инг. *cognitiv*

terapiya) - psixoterapiyadagi zamonaviy kognitiv-xathti-xarakat iynalishlaridan biri.

Kognitiv terapiya - bu ʻuz-ʻuzini tekshirishni faollashtirishning kiska muddatli, direktiv, tuzilgan, simptomlariga asoslangan strategiyasi va xulq-atvor darajasidagi ʻzgarishlarni tasdiqlash bilan uning kognitiv tuzilishidagi ʻzgarishlar.

Kognitiv-xathti-xarakat iynalishi insonning qanday vaziyatni qabul qilishi va qanday fikrlashini ʻrganadi, odamga sodir bʻlaetgan narсага nisbatan aniqroq nuqta nazarni shakllantirishga ʻrdam beradi va shuning uchun kʻproq mos keladigan xathti-xarakatlar, kognitiv terapiya mijozga ʻz muammolarini engishga ʻrdam beradi.

Psixoterapiyaning asosiy iynalishlaridan biri hisoblangan kognitiv psixoterapiya asoschisi A.Bek - inson xattida yuzaga keladigan muammolar notʻgri dunqarash va munosabatlar tu fayli yuzaga keladi deb hisoblagan. Xar bir insonning xattida turli xil voqealar sodir bʻladi. Kʻp narса insonning tashqi olam xabarlarini qanday qabul qilishiga bogʻliq bʻladi. Olingan maʼlumotlar maʼlum bir xususiyatga ega bʻlib, tegishli xis-tuygularni kʻzgatadi va natijada odam u eki bu xolatni boшdan kechiradi. Demak, шахс хавотирланишига олиб келган муammo олам, undagi vokeyliklarга bogʻliq emas, aksincha, odamlarning olamga salбий qarashlari va notʻgri munosabati tu faylidir. Aynan shu jaraen odamlar boшdan kechiradigan xis-tuygularni va кейинчалик бажарилadigan xarakatlarни shakllantiradi. Bu xar bir insonning xattida voqealar qanday rivojlanishiga taʼsir qiluvchi xarakatlardir. Шахс хавотирланиши, inson ʻz ongida tashqi xolatlarни бузишидан yuzaga keladi deb бахолаш mumkin.

Kognitiv psixoterapiya шахснинг хавотирланишига олиб келувчи kʻzgovchilar va unga munosabatlarni aniqlashga va ularning xathti-xarakati va xatdigа qanday taʼsir qilishini tuшuniшga ʻrdam beradi. Xulosa qilib айтиш mumkinки, рухий соғлом, ammo хавотирланиши yuқori odamlar билан kognitiv psixoterapiya элементларидан фойдаланиб, хавотирланиш darajalarini meʼorigа келтириш mumkin. Барча insonlar ʻzlari хал қила олмайdigan шахсий муammolarга яъни yuқori хавотирликка ega bʻlishi mumkin, бундай шахслар билан “Хавотирсиз бир қадам” deb номланган psixokorreкцион дастурдан фойдаланиш yuқori самара beradi.

Адабиётлар

1. Анохин, П. К. Эмоции под ред. В.К.Вилонаса, Ю. Б. Гиппенрейтер // Психология эмоций. — М., 1984. — 486 с.
2. Ильин, Е. П. Эмоции и чувства. — СПб.: Питер, 2007. — 783 с.
3. Куликов Л.В. Общонаучные категории в отечественной психологии. С.-Петербург. ун-та Санкт-Петербург, 2013. 176-стр.
4. Прохоров А.О. Технологии психической саморегуляции. — Харьков: Гуманитарный Центр, 2017, 2021.

5. Сосновикова, Ю. Е. - Возрастной аспект психических состояний Санкт-Петербурга // Психические состояния : [хрестоматия] / сост. [Л.В. Куликов](#). – Санкт-Петербург: Питер, 2000. – С. 99-104.

6. Л.Н.Антилогова Саморегуляция психических состояний личности в подростковый период Е.А.Черкевич Вестник Омского университета. Серия «Психология». 2017. № 3. С. 12-23.

BO‘LAJAK PSIXOLOGLARDA ALTRUISTIK XULQ MOTIVLARINING RIVOJLANISHI

Nusratova Mexriniso Baxshilloyevna

Buxoro davlat universiteti

Psixologiya va sotsiologiya kafedrasida o‘qituvchisi

Annotatsiya: Ushbu maqoladapsixologlarda altruistik xulq motivlarini rivojlantirishning ijtimoiy-psixologik xususiyatlarini ilmiy-usulubiy jihatdan takomillashtirish borasida so‘z boradi.

Kalit so‘zlar: altruistik xulq, differensial, intellekt, psixokorreksiya, ekspressiv, dinamik rivojlanish.

Har qanday tadqiqot ishi muayyan bir metodologik tamoyillarga, konseptual qarashlarga asoslandi. Tadqiqotning metodologiyasi ishning aniq ilmiy strategiyasini belgilab olishda muhim ahamiyatga ega. Shu boisdan, dissertatsion tadqiqotimizning aniq strategiyasini belgilab olish hamda empirik ma’lumotlarimizni aniq sharhlash nuqtai nazardan, biz o‘z ilmiy tadqiqot strategiyamizni belgilab olish, empirik ma’lumotlarimizni sharhlashda o‘z yo‘nalishimizni aniqlab olish uchun muayyan konseptual asoslarni belgilab oldik. Biz tomonimizdan tanlangan tadqiqot metodologiyasi ishimizning yo‘nalishini belgilab berishga xizmat qilgan. Shaxsda altruistik xulq motivlarining shakllanishi, rivojlanishi va genezisi o‘ziga xos jarayon bo‘lib, uning o‘ziga xos jihatlarni tushuntirishda biz ayrim konseptual g‘oyalarga murojaat qildik.

Shaxsda, jumladan bo‘lajak psixologlarda altruistik xulqning namoyon bo‘lishi, rivojlanish muammosini tadqiq etishda dastlab determinizm, tizimli yondashuv tamoyillari, shuningdek, motivatsion sohaning ontogeneza rivojlanishi ijtimoiy xulq-atvorni axloqiy boshqarish nazariyasi, L.Kolbergning axloqiy rivojlanish nazariyasi, D.N.Uznadzening ijtimoiy ustanovkalar konsepsiyasi, shaxs ijtimoiy faolligini tushuntirib beruvchi konsepsiyalarda ilgari surilgan g‘oyalar tashkil etadi. Tadqiqotimizning ushbu qismida mazkur nazariy yondashuvlarning asosiy g‘oyalari va tamoyillari tadqiqot vazifalari doirasida qanday tarzda ro‘yobga chiqarilishi xususida mulohaza yuritiladi.

Ma’lumki, determinizm (lot.determinare-belgilab berish, taqozo etish) tamoyili moddiy va ma’naviy olam hodisalarining obyektiv qonuniy ravishda o‘zaro bog‘liqligi va bir-birini taqozo etishini nazarda tutadi. Ushbu tamoyil asosida sababiyat haqidagi g‘oya-turli hodisalar o‘rtasida shunday aloqadorlik mavjudki, bunday munosabat vaziyatida tegishli shart-sharoitlar mavjud bo‘lganda, qandaydir hodisa doimiy ravishda boshqa qandaydir hodisani yuzaga keltiradi

MUNDARIJA	
1-SHO'BA/SEKSIYA/SECTION	
Professor Muhammad Davletshin - O'zbekistonda gumanistik psixologiyaning asoschisi	
Umarova X.U. Ilmga bag'ishlangan umr yo'li, ta'limdagi oltin iz	3
Kirgizboev A.K. M.G.Davletshin – Psixologiya Ilmi Darfasi, Ibrat Namunasini	7
Abdullaeva B.S. M.G.Davletshin – Bуюк Tarbiyachi	9
Kamilova N.G. Muhammad Davletshin – Ўзбекистон psixologiyasi gumanizm goyalarni davomchisi	11
Barotov Sh.P. Bagri keng Ustoz edilar	14
Tursunov L.S. M.G.Davlatshinni shaxs genезisiga kognitiv ёndoшuvlari	15
Dusmuhamedova Sh.A. Bagri keng olim, fidoyi inson	18
Nishanova Z.T. Ustoz M.G.Davletshinni xotirlab	20
To'yuchiyeva S.M. Ustozga munosib shogird bo'lish yo'lida	22
G.Berdiyev Kelajakni bashorat qilgan ustoz	25
Muxsudova M. Xaёт va ilm йўлидаги ulug'vorlik	26
Akramova F.A. M.G.Davletshin – ustozlik maqomiga chin ma'noda munosib ibrat va shijoat sohibi	27
Qodirov K.B Muhammad Gабdulgalimovich Davletshin: Bir shogird xotirasidan lavhalar	29
Azim Jabborov Psixologiya fani olamida taniqli va iste'dodli olim	32
Nazirova L.V «Professor Muhammad Davletshin asoschisi gumanistik psixologiyasi v Uzbekistonda»	35
Ergashev P.S. Muhammad Davletshin: Shogird xotiralari ёhud vakt bilan beaёv куrash	37
Odilova N.G. Hayoti saboq ustoz	39
Alimova U.R Baxtiyorova D.O Professor Muhammad Davletshin-O'zbekistonda gumanistik psixologiyaning asoschisi	40
Nishanova Z.Ya. M.G.Davletshin o'qituvchi kadrlar tayyorlashni takomillashtirishning psixologik muammolari haqida	43
Fayziyeva M. Etuk psixolog olim	46
2-SHO'BA/SEKSIYA/SECTION	
Yosh avlodning psixik salomatligi – psixologiyaning dolzarb muammolaridan biri.	
Abdulmadjidova M.D Salaydinova A. Kasbiy moslashuvni takomillashtirish muammosiga zamonaviy yondashuv	47
Ahrorova V.S Bulling ijtimoiy-psixologik hodisa sifatida: tushuncha va mohiyat	52
Amirkulov J.R "Iqtidorlik tushunchasining psixologiyada nazariy jihatdan o'rganilishi"	55
Asraghanova E.A Autizm spektrida buzilish aniqlangan farzandi bor onalarga ko'rsatiladigan psixologik yordam mazmuni	59
Akramova F.A Ёшларни sog'lom fikrli, ma'rifatli shaxs etib tarbiyalash-dolzarb muammo sifatida	65
Alimova G.K. Lutfulloeva I.A. Развитие познавательных процессов детей дошкольного возраста путем игровых ситуаций	69
Alimova G.K Bolaning psixik ёsishiда ўyinining ahamiyati	71
Arziqulov Y.M Zamonaviy talabalar rivojlanishining psixologik jihatlari	77
Achilova M.M Pedagogik - psixologik bilimdonligi o'qituvchining yuksak kasbiy fazilatidir.	80
Abdullaeva Z.I Iqtidorli bolalar kobilayati va muokotining shakllanishi	83
Atabaeva N.B Oilaда bolaning altruistik motivlarini rivojlanishi	86
Askarova G. Coping behavior in students is one of the current problems of psychology	90
Askarova G, Mauserova M. Влияние стресса на здоровье молодого поколения	93
Nazarov A.S. Yoshlarda din asosida mutaassiblashuv va uni oldini olishning ijtimoiy-psixologik asoslari	97
Bo'ronova N.A Psixoanalizda konsultantning roli	101
Shamsiddinov B.N. Himoya mexanizmlari falsafiy – psixologik kategoriya sifatida	104
Begmuratova D.A Bo'lajak tarbiyachilarning axborot kompetensiyasi haqidagi ilk tushunchalarini shakllantirish.	107

Norqo'ziyeva D. Sh. Maxammadova S. Bolalar psixik taraqqiyotiga ta'sir etuvchi qo'rquvni bartaraf etishda ertak terapiyaning o'ziga xos psixologik imkoniyatlari	110
Djalalova M.A. Мадаминова M.M Maktabgacha yosh davridagi bolalarning ruhiy salomatligi tarbiyachilarga bog'liqligining sabablari	117
Дусмухамедова Ш.А, Хамроева З. Ижтимоийлашув жараёнидаги фаоллик ва психологик саломатлиқнинг ўзаро боғлиқлиги	119
Shokirov D.M. Mirzahakimova M.M. Shaxslardagi tolerantlik hissini eksperimental psixologik jihatdan o'rganishi	121
Dusmuhamedova Sh.A, Botirova D.B Ruhiy salomatlik – psixologiyaning dolzarb muammolaridan biri sifatida	124
Бозорова Д.С. Психологик адабиётларда масъулият тушунчасининг талқини	129
Э.Эргашев, О.Хамидова Ёшларни мулоқотга ўргатишда ўзбек халқ мақолларидан фойдаланиш	131
Эргашев Н.Х Шахснинг шаклланишида мусиқа санъатининг ўрни	134
Тоҳирова Г.Д. Хотин-қизлар ижтимоий фаоллигини қўллаб-қувватлаш давлат сиёсатининг устувор вазифаси сифатида	137
Исакова М.Т Инсон руҳий саломатлигининг ижтимоий-психологик омиллари	139
Ишбобоева Г.Р Психологик тадқиқотлар ракурсида ўсмирлик давридаги ижодий қобилиятларни ривожлантириш муаммолари	145
Ишбобоева Г.Р Ўсмирлик даврида ижодкорлик намоён бўлишининг сабаблари	148
Ibragimova Sh.G. Abdullaeva M.D O'spirinlardagi empatiyani shakllanishida shaxslararo munosabatlarning ta'siri.	151
Ibragimova Z.O Ijtimoiy tarmoqlarning o'smirlar psixologiyasiga ta'siri	155
Исмаилова Р. Шоахмедова З. Абдиева М. Эмоциональный стресс как социально-психологическая проблема общества	159
Inogamova L.U. Yoshlarda stressga bardoshlikni shakllantirishda psixologik salomatlik usullarini rivojlantirish	132
Ibragimova Sh.G. Zokirova M.Sh. O'smirlardagi internet addiksiyasining psixologik xususiyatlari.	164
Жалолова М.О Ёш авлод тасавурида онладаги роллар тақсиротининг туган ўрни (харбийлар онласи мисолида)	167
Жўраев Қ.И Ахборот-коммуникатив компетентлигини ривожлантиришнинг ижтимоий-психологик аспекти	169
Жўраева Г.Э Ўсмирликни касб танлашга йўналтириш ижтимоий воқелик сифатида	172
Жўраев Х.О, Атахўжаева Ш.А Шахс психик саломатлиги-глобал муаммо сифатида	175
Жалилова С.Х. Шахснинг психик саломатлиги мезонлари	178
Jo'rayev.N Shaxs rivojlanishida reflektivlikni namoyon bo'lish xususiyatlari	181
Жўраева С.Н Шахс психик саломатлиги-глобал муаммо сифатида	185
Jabborov X.X Tarbiya jarayoni samaradorlogining asosiy psixologik shart-sharoitlari	190
Каримжонова М.Р Неврознинг болаларда кечишини ўзига хос хусусиятлари	195
Karimov X. Globallashuv va axborotning psixologik xavfsizligi	198
Miralimov M.Y Voyaga yetmagan shaxslarda jinoyat motivlari shakllanishining psixologik xususiyatlari	201
Максудова М.А. Руҳий саломатлиқни таъминлашда Рух ва мианинги ўрни	203
Мамажонова Ш.К Ўсмирдаги кимёвий қарамликнинг руҳий саломатлиққа таъсири	206
Манибова Э.Б Қийин ҳаётини вазиятни енгишнинг ҳаётини бардошли ва қурбон услублари	210
Мўминов Д.М Юқори синф ўқувчиларининг касб танлаш мотивлари	213
Музаффарова Г.М Особенности психологического обеспечения организации работы с молодежью	216
Маркендуди М.А К вопросу иерархии мотивов употребления нарковеществ и пропаганде психологического здоровья в молодежной среде	218
Махаммаджонов Ж.З Sog'lom turmush tarzi muammolari	222

Мамажонова Х. Kompyuter o'yinlariga addektiv shakllanishi oldini olish Bo'yicha o'smirlik davridagi o'quvchilar bilan korreksion ishini tashkil qilish dasturi	226
Махмудова Д.А. Богдасарова Д. Психологические особенности коррекционной работы в практической психологии	228
Раузиёва М.Н. Umumta'lim maktablarida psixologik xizmatni joriy etish masalalari	233
Мамаюсупова И.Х. Ўспиринлар ўртасидаги низоли ваятларни олдини олишда ўспиринларга бўлган методик муносабат	236
Маматова Н.Р. Reproduktiv ustanovkalar reproduktiv madaniyatni shakllanishining ijtimoiy psixologik omili sifatida	239
Норқобилова С.Ғ. Гиперактив ва диққат етишмаслиги синдроми: этиологияси, симптомлари, белгилари ва клиник жихатдан намоён бўлиши	243
Ostanaqulov A.D. O'smirlik yoshida suitsidal xulqning ijtimoiy-psixologik omillari	248
Ostanaqulov A.D. Peculiarities of adolescence	252
Одилжонова А.А. Мактабгача тарбия ёшидаги болаларда креативликнинг ривожланиш мезонлари ва кўрсаткичлари	255
Орзиқулова Ч.Р. Ўспиринларнинг эмоционал ҳислари ва уларнинг психологик саломатлиги	257
Останов Ш.Ш. Психодиагностика деструктивного поведения и подростков	261
Pulatova G.M. Maktabgacha yoshdagi bolalarda bilingvizm shakllanishining psixologik omillari	263
Rashidova Z.Sh. Ijtimoiy muhitga moslashuvchanlik	265
Раимджанов М.Т. Интернет тармоғида шахс коммуникатив хулқ-атворини психологик хусусиятлари	269
Рахимов А.А. Ўспирин боксчиларда муваффақиятга эришиш мотивларининг илмий-психологик асослари	273
Рустамова Н.О. Болаларда мулоқотчанлик лаёқатини шакллантириш борасида олиб борилган тадқиқотлар ва уларнинг психологик хусусиятлари	277
Rajabova G.Z. O'zbek xalq qo'shiqlarining ijro kompozitsiyasi va obrazli strukturasi ijtimoiy psixologik xususiyatlari	280
Ravshanov S.A. O'zbekiston psixologiyasida ilmiy maktablarning shakllanishi va bugungi kunda rivojlanishi darajasi	282
Raxmatova N.I. Zamonaviy ta'limda kreativ fikrlashni rivojlantirish masalalari	287
Сагадова С.Ф. Женское счастье: психологические факторы, влияющие на благополучие	290
Салахиддинова Х.Х. Maktabgacha yoshdagi bolalarda tasviriy san'atga qiziqishlar shakllanishining ahamiyati	293
Soliyev F.S. Analizatorlar yordamida idrok etiladigan "tashqi ko'rinish ifodalari"ni kodlashtirishning milliy muammolari	296
Sharapova S.D. Talabalarda virtual madaniyatni shakllantirishning ijtimoiy-psixologik jihatlari	301
Султанова А. Рустамова Ш. Мотивация как социально-психологический подход для молодого поколения	304
Tursunboyev G'.A. "Irodaviy sifatlar shakllanishi – psixik salomatlik garovi"	308
Suleymanova T.G. Gaynazarovna T. Ta'lim jarayonida ijtimoiy adaptiv xususiyatlarini shakllanishi – talaba yoshlarning psixik salomatligining ijtimoiy psixologik omili sifatida	310
Tosheva M.Y. "O'smirlarda stress namoyon bo'lishining psixologik omillari"	312
Tovbayeva M.S. Oiladagi despotizm yoshlarni tarbiyalashda salbiy omil sifatida	315
Turayeva N. Shaxs psixik salomatligiga proyektiv metodikalarning ta'siri	319
Turobova M.A. Talabalarni oilaviy hayotga tayyorlashning psixologik xususiyatlari	321
Уринова Л.Ш. Талабаларда диққат кучини аниқлашга қаратилган методикадан олинган хулосаларнинг эмпирик таҳлили	324
Umarova N.Sh. Avlodlar tasnifiga ko'ra shaxs iqtisodiy ijtimoiylashuvi jarayonining transformatsiyalashuvi	327
Хасанова Д.А. Ёшларни психик саломатлиги психологиянинг долзарб муаммоларидан бири	333
Xudayorov U.G' Talabalarni axborot xurujlaridan psixologik himoya qilishning omillari	336
Xollieva A.T. O'smirlar agressiv xulq-atvorining psixik salomatlikka ta'siri	339

Хужахонова М.Т	Актуальность эмоционального интеллекта в подростковом возрасте	342
Yuldashova N.K	Kasbiy qiziqishlar, moyillik va qobiliyatlarning ijtimoiy-psixologik jihatlarini.	345
Yuldashova D.Sh	Oliy o'quv yurtlarida o'qish motivatsiyasining o'rganilganligi	348
Закирова М.С.	Неврознинг моҳияти, уни вужудга келиши ва намоён бўлишининг психологик асослари	352
Ziyavitdinova G.Z, Rozimbayeva E.I	Shaxs shakllanishida emotsional intellektning o'rmi va psixologiyada o'rganilganlik holati	356
Ziyavitdinova G.Z	Yosh avlodda oilaviy hayotga tayyorlik tushunchasi shakllanishining psixologik mohiyati	359
G'ayibova N.A	Yoshlarni salomatlik haqidagi tasavvurlarining o'ziga xos jihatlarini	363
Шадиев Ф.Д	Социально-психологические особенности развития речи детей	365
Rustamova Sh.	Yosh avlodni tarbiyalash jarayonida qizlarning oilaviy rollar to'g'risidagi tasavvurlari shakllanishi	367
3-SHO'BA/СЕКЦИЈА/SECTION		
Yosh avlodning psixik salomatligi – psixologiyaning dolzarb muammolaridan biri.: Ta'lim tizimi subyektlarining psixologik salomatligini asrash – davr talabi.		
Abdug'aniyeva D.A	Analysis of teachers' coping strategies during the period of professional stress	371
Ахмедов Ф.Ф	Особенности формирования психологической компетентности в органах внутренних дел	374
Абдуллаева Б.С	Бўлажак педагоглар таълим фаолиятида фанларни ўзлаштириш хусусиятлар мотивация омили сифатида	377
Abdullayeva R.M	Psixologik salomatlik-hayot sifatini oshirish mezonini sifatida	379
Арифджанова М.А	Психологические особенности теории синдрома выгорания	381
Назаров А.	Бошқарув фаолиятида қарор қабул қилишнинг ижтимоий-психологик механизмлари	384
Ahrorova V.S	"O'smirlar o'rtasida agressiv xulq-atvor namoyon bo'lishining psixologik xususiyatlari"	387
Барноев Б.Б	Психологические особенности исследования подростков склонных к совершению преступлений	390
Beknazarova L.B	O'qituvchi va talabaniing Ijodiy-innovatsion faolligi ta'lim samaradorligi manbaidir	395
Дехқонбоев Ш.О	Психологические особенности организации и проведения судебно-психологической экспертизы	399
Fayziyeva M.X	Psixologiya yo'nalishi talabalarida psixologik ximoya mexanzmi shakllanishining dasturiy samaradorlik taxlili	402
Norbosheva M.	Kommunikativ kompetentsiya- shaxs ijtimoiylashuvining belgilovchi xususiyati	406
Мурадуллаева Д.М	Талабалар ижтимоий интеллекти хусусиятлари	409
Mustafayev V.B	Ichki ishlar xodimlarining kasbiy faoliyatiga moslashuvining psixologik jihatlarini	413
Нормуминова Д.Э	Шахс ҳавотирланишини мувофиқлаштиришнинг психологик имкониятлари	416
Nusratova M.B	Bo'lajak psixologlarda altruistik xulq motivlarining rivojlanishi	418
Назаров А.М	Важные факторы обеспечения психологической стабильности	420
Нишанов С.Ю	Психология обмана и мошенничества: как распознать и защититься	422
Нарзуллоева С.	Практические возможности развития социально-психологической компетентности у врачей	425
Olimova F.A	Stressva psixologik holatlarning ijtimoiy pedagogik xususiyatlari	428
Пак В.В	Перфекционизм как фактор достижения цели	431
Quvataliyev M.X	Talabalarning universitet ta'lim sharoitlariga moslashuvining ijtimoiy-psixologik jihatlarini	436
Rustamov Sh.Sh	Innovatsion kompetentligini rivojlantirishning ijtimoiy -psixologik xususiyatlari	439
Saliyeva D.A	Talabalarni ta'lim faoliyatiga yo'naltirishda intellekt va kreativlikni rivojlantirish muammosi	441

Сирлиев Б.Н Ички ишлар органлари ходимлари фаолият самарадорлигини такомиллаштиришнинг психологик механизмлари	445
Safarova S.G' Психологические особенности коммуникативных методов в развитии профессиональной компетентности	450
Тиллашайхова Х.А, Тешаев С.С «Субъективное экономическое благополучие старшеклассников с разным типом смысложизненных ориентаций»	452
Tugorova M.S Bo'lajak tarbiyachilarda kompetentlikni rivojlantirishning psixologik mohiyati.	457
Urinova L.Sh O'quv faoliyati samaradorligini oshirishda diqqatga oid psixokorreksion dasturning ahamiyati	462
Хикматов А.С Освещение вопроса медицинских работников и предъявляемых к ним требований в социально-философских воззрениях	465
Хайтов Dj.E Harbiy uchuvchi kursantlar tarkibida psixologik ishlarni amalga oshirishining o'ziga xosligi	467
Ходжаева С.К Значение психологических знаний в самопонимании студентов	471
Юсупжонova И.А Роль педагогических коммуникаций в профессиональном развитии студентов прикладной психологии	474
Шарифова М.З Социально - психологические аспекты развития деятельности по самостоятельной работе над собой	479
Шамсиддинова Э.М Олий таълим муассасалари ўқитувчиларида тажрибага очиклик билан узлуксиз таълим олишга тайёрлик ўртасидаги боғлиқликни тадқиқ этиш	481
Shukurova D.R Bo'lajak tarbiyachilarda kasbiy madaniy munosabatlarni shakllantirishning psixologik aspektlari.	484
Шарафутдинова Х.Г Шахс деструкциясининг психологик жиҳатлари	488
4-SHO'BA/SEKSIYA/SECTION YETUK SHAXSNING SHAKLLANISHIDA "OILA – O'QUVCHI – PSIXOLOG" HAMKORLIGI	
Abdullayeva A.R Yosh avlodning psixologik salomatligiga oila muhitining ta'siri	492
Abdullayeva H. O'quvchilarda kasbiy layoqatni shakllanishning pedagogik-psixologik xususiyatlari	495
Abdusamadova D.A,Maxsudova G.R Yosh oilalarning ijtimoiy-psixologik xususiyatlarini o'rganish	497
Abdullayeva N.I Farzand tarbiyasida ota-onaning psixologik o'rni	500
Ахмедова М.Х,Юлдошева Н.Ф Мулоқот жараёнининг "муносабатлар ойнаси"	503
Султанова А.А.,Парманов Р,Нажимова Ф Сотрудничество «семья – студент – психолог» в формировании зрелой личности	506
Билолова З.Б, Алабберганова Н.У Ота-она ва фарзанд муносабатларида келишмовчиликларни бартараф этишга оид психологик маслаҳатлар	510
Vafayev M.M Tolerantlik tushunchasining falsafiy-psixologik tahlili	514
Baratova D.O Noto'liq oilalarda tarbiyalanayotgan bola shaxsi shakllanishining psixologik jihatlari	518
Bekova Sh.Dj Maktabgacha yoshdagi bolalarning shaxslararo munosabatlarini oilada shakllantirishning ijtimoiy psixologik xususiyatlari	522
Boboqulova Sh.U O'smirlar orasidagi nizoli vaziyatlarda ota-ona va psixolog hamkorligi	524
Bo'ronova H.A, Qo'shmurodova H. Psixoanalizda inson tabiatini tushunishning psixologik mexanizmlari	528
Djuxonova N.X Qizlarni oilaga tayyolashda etnik stereotiplar va psixologik ustanovkalarini o'rganish	532
Saliyeva D, Sobirova D.G' O'smir shaxs shakllanishida ijtimoiy deadaptasiyada vandalizimning rivojlanishi	535
Djuxonova. N.X, Karaboyeva G. Yosh oilaning psixologik salomatligini ta'minlovchi omillar	540
D.U.Abdullayeva, I.B.Xaydarov Yoshlarni oilaviy hayotga tayyorlashning iltimoiy-psixologik jihatlari	543
Eshmuradov O. E Oilaviy munosabatlarning shaxs shakllanishiga ta'siri	545
Goyibnazarova S.Sh Oila munosabatlarida gender rollari va streotiplarining emotsiyalar bilan bogliqligi muammosini ilmiy tadqiq etish zarurati.	548

Г.Бердиев, Ғ.Турсунбоев “Жиний хулқ – атвор ва хаёт мазмуни”	552
Hasanova S.M Zamonaviy jamiyatda stress va sog'lom turmush	556
Икрамова Ш.Б Ҳарбийлар оиласида ота ва бола муносабатларининг хусусиятлари	560
Karimova M.M Oila tarbiyasini jamiyatimizdagi dolzarbligi	562
Kurbanova Z.B, Xolmatjonova M.N O'quvchi shaxsining shakllanishida oila va psixolog hamkorligini rivojlantirish usullari	567
Kurbanova Z.B Oiladagi psixologik salomatlik va uning ko'rsatkichlari	569
Каюмова Ғ.Н Оила мустаҳкамлиги омиллари психологик таҳлили	572
Kurbanova Z.B, Ergasheva M.I Oilada o'smirlarda ijtimoiy intellektni rivojlantirish orqali psixologik salomatligini ta'minlash	575
Kushakova N.I Psixologiyaning dolzarb muammolaridan biri -gedanizimning oila barqarorligiga salbiy ta'siri	578
Rustamjonov L. Jamiyatda yetuk shaxs shakllanib chiqishi uchun oila va psixolog aloqalarining dolzarbligi	582
Majidov N.M, Majidov F.N «Oilaning tarbiya jarayoniga ta'siri»	584
Mamadaminova F Shaxsning ijtimoiylashuv jarayonida o'ziga bo'lgan ishonch hissi rivojlanishining psixologik xususiyatlari	587
Muhiddinova D.B Shaxs kreativligi psixologik – pedagogic muammo sifatida.	589
M.Qodirov Uyushmaganyoshlar bilan ishlash va sog'lom avlodni tarbiyalashda oilaviy muhitning o'rni	594
M.V. Xalimova Bo'lajak psixolog mutaxassislarda faoliyat mas'uliyatini shakllantirishning ijtimoiy masalalari	597
Rahmonova N.A, Ochilova Ch.T Oliy ta'lim muassasalari pedagoglari kasbiy rivojlanishida qadriyatlarining psixologik mexanizmlari	601
Nuralieva D.M Jamiyat ijtimoiy jarayonlarining o'zaro ta'siri tizimida oila va nikoh munosabatlarining ahamiyati	605
Ne'matullayeva F. Shaxs faoliyatida stress holatining psixologik ta'siri va roli	608
Алимова Н.У Оиллада фарзанд тарбияси	612
N.Rayimov Talabalarda mas'uliyat hissining shakllanishi.	615
Rashidova Z.Sh Ijtimoiy muhitga moslashuvchanlik	619
Ravshanova D.O' Umumiy o'rta ta'lim maktabi o'quvchilari ning ma'naviy madaniyatini shakllantirishda psixologiyaning o'rni	623
Ruhiyeva X.A, Muhtorova M.A O'qituvchi shaxsiy sifatlarining "o'qituvchi o'quvchi" hamkorligiga ta'siri	627
Rajabova F.P Sharq mutafakkirlarining baxt va emotsional munosabatlarga oid qarashlari	630
Sultanova S. Psixologiyaning dolzarb muammolaridan biri -shaxsda aybdorlik hissi namoyon bo'lishining psixologik xususiyatlari	633
Sobirova D.G' Yetuk shaxsning shakllanishida "oila-o'quvchi-psixolog" hamkorligi	636
Tursunboyev G'.A, Karimova M.X Farzand kamolotida oilaning o'rni	639
To'laganova M.A "Kichik maktab yoshidagi o'quvchilarning ijtimoiy-psixologik xususiyatlari"	641
Toshtemirov D.E, Norboeva S.M Yetuk shaxslarning shakllanishida oila tarbiyasining o'rni	644
Vahobova O.T Axborot muhitining yoshlar ijtimoiy normalari shakllanishiga ta'sirining psixologik jihatlari	647
Ҳимматова Н. Имконияти чекланган болалар ижтимоийлашувида оиланинг ўрни	650
Yuldashova D.Sh Oliy o'quv yurtlarida o'qish motivatsiyasining o'rganilganligi	653
Ш.С.Қўчқаровна, Мухамедалиева Л.И Шарқ алломалари қарашларида инсон маънавияти ва шахснинг юксак хислари	656
Ғ.Шоумаров, У.Қодиров O'zbek oilasining ayrim etnopsixologik xususiyatlari	659